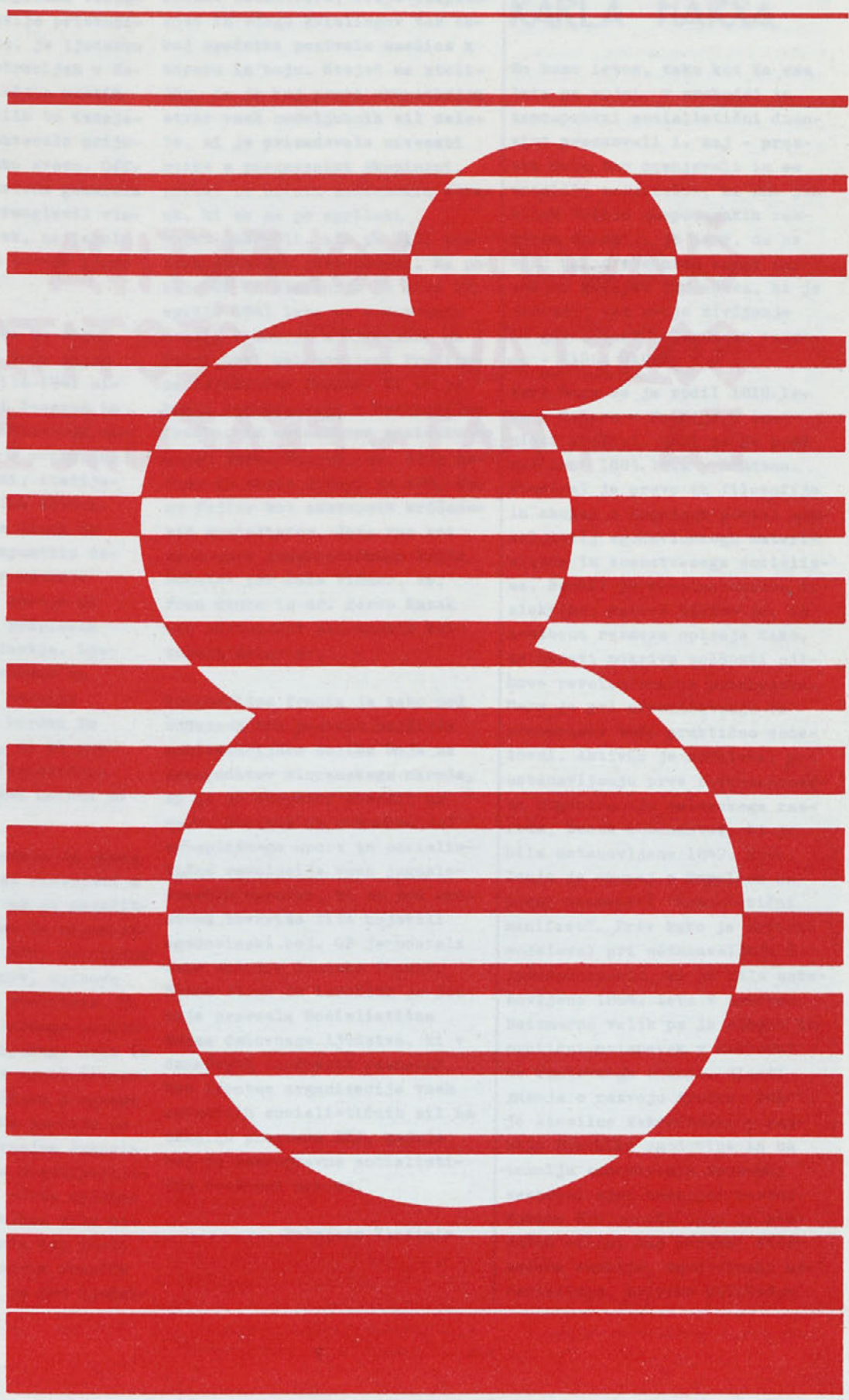

elektromotor

glasilo TOZD ISKRA ŽELEZNIKI
leto IV., št. 3 april 1983

ČLANOM KOLEKTIVA IN
SODELAVCEM ČESTITAMO
ZA 1. MAJ ~ PRAZNIK DELA

ZGODOVINSKI POMEH OF

Ko je marca 1941 leta fašistično usmerjena in skorumpirana vlada v stare Jugoslavije pristopila k trojnemu paktu, je ljudstvo v silovitih demonstracijah v Beogradu in drugih večjih mestih s ogorčenjem zavrnilo to izdajalsko dejanje in zahtevalo prijateljestvo s Sovjetsko zvezo. Oficirski puč pod vodstvom generala Simoviča, ki je strmoglavil vlado Cvetkovič - Maček, ni izpolnil pričakovanj in zahtev ljudskih množič.

Hitlerjev odgovor na te dogodke je bil silovit. Brez vojne napovedi so 6. aprila 1941 silovito bombardirali Beograd in sprožili splošen fašistični napad na Jugoslavijo s približno petdesetimi nemškimi, italijanskimi in madžarskimi divizijami. Jugoslovanska vlada je skupaj s kraljem zapustila deželo 15. aprila ter odnesla državno zlato, 17. aprila pa je bila v Beogradu podpisana brezpogojna kapitulacija. Ljudstvo je bilo prepuščeno na milost in nemilost terorju fašističnim vojnim hordam in domačim izdajalcem, ki so postali vneti hlapci fašističnim zavojevalcem, svojemu narodu pa krvavi rabli.

Sredi splošnega razsula in zmede v dogodkih, ki so se razvijali z vrtoglavo naglico, se je najočitnejše pokazala idejna in organizacijska monolitnost KPJ, politična zrelost njenih članov, njihove borbene in moralne kvalitete. To so bili sadovi večletnega političnega in organizacijskega dela in vzgoje komunistov v revolucionarnem in protifašističnem programu partije. Samo takšna partija je lahko med razskosavanjem Jugoslavije ohranila svojo organizacijsko enotnost in kot edina splošno jugoslovanska politična sila nepretrgoma nadaljevala boj proti okupatorjem in njihovim domačim pomagačem. Partija je med ljudst-

vom vneto pojasnjevala vzroke aprilske katastrofe, cilje okupatorjev in vlogo kvizlingov ter takoj spočetka pozivala množice k odporu in boju. Stoječ na stališču, da je boj proti okupatorjem stvar vseh rodoljubnih sil dežele, si je prizadevala navezati stike s posameznimi skupinami, prvaki iz bivših meščanskih strank, ki so se po aprilski vojni umaknili, ali pa bili protiokupatorsko razpoloženi. Na pobudo CK KP Slovenije je bila 27. aprila 1941 leta na stanovanju Josipa Vidmarja v Ljubljani na Večni poti ustanovljena Protiimperialistična fronta, ki se je kmalu preimenovala v Osvobodilno fronto. Na ustanovnem sestanku so bili: Boris Kidrič, dr. Aleš Bebler in Boris Zihnerl za KPS, Tone Fajfar kot zastopnik krščanskih socialistov, Jože Rus kot zastopnik demokratičnega krila Sokolov ter Jože Vidmar, dr. Fran Šturm in dr. Ferdo Kozak kot zastopniki slovenskih kulturnih delavcev.

Osvobodilna fronta je tako pod vodstvom KPS postala najširša mobilizacijska oblika boja za osvoboditev slovenskega naroda, ki ga je okupator obsodil na smrt. Postala je pomemben del vesplošnega upora in socialistične revolucije vseh jugoslovanskih narodov, ki so pod vodstvom tovariša TITA bojevali zgodovinski boj. OF je postala tako splošna ljudska fronta. Njeno vlogo in izročilo je pozneje prevzela Socialistična zveza delovnega ljudstva, ki v današnjih družbenih razmerah kot frontna organizacija vseh zavestnih socialističnih sil na temelju programa ZKJ, bojuje boj za samoupravne socialistične družbene odnose.

Polajnar Vladimir

OB PRAZNIKU DELA 1. MAJU - OBU- DIMO SPOMIN NA KARLA MARXA

Ko bomo letos, tako kot že vsa leta po vojni, v svobodni in samoupravni socialistični domovini praznovali 1. maj - praznik dela ter ocenjevali in se veselili rezultatov, ki smo jih kljub težkim gospodarskim razmeram dosegli, je prav, da se vsaj bežno spomnimo enega največjih genijev človeštva, ki je posvetil vse svoje življenje in genialnost delavskemu razredu - KARLA MARXA.

Karl Marx se je rodil 1818. leta v Trieru v Nemčiji v uradniški družini, umrl pa je pred sto leti 1883. leta v Londonu. Študiral je pravo in filozofijo in skupaj z Engelsom postal temeljitelj zgodovinskega materializma in znanstvenega socializma. Razvil je revolucionarno dialektiko, katere bistvo je, da družbene razmere opisuje tako, da hkrati odkriva možnosti njihove revolucionarne preobrazbe. Marx je pri uresničevanju te preobrazbe tudi praktično sodeloval. Aktivno je sodeloval pri ustanavljanju prve revolucionarne organizacije delavskega razreda, Zvezi komunistov, ki je bila ustanovljena 1847. leta. Zanj je skupaj z Engelsom napisal znameniti "Komunistični manifest". Prav tako je aktivno sodeloval pri ustanavljanju 1. internacionale, ki je bila ustanovljena 1864. leta v Londonu. Neizmerno velik pa je njegov teoretični prispevek v zakladnico svetovnega znanja, zlasti znanja o razvoju družbe. Odkril je številne zakonitosti v razvoju človeške zgodovine in na temelju znanstvenih spoznanj zasnoval njen nadaljni razvoj. Njegov življenjski opus je resnično velik, saj obsega: filozofske temelje, zgodovinski materializem, kritiko politične

ekonomije kapitalistične družbe, teorijo razrednega boja in teenijo proletarske revolucije.

Marx in Engels sta tako postala utemeljitelja novega pogleda na razvoj sveta in družbe, ki temelji na znanstvenih spoznanjih, katere temelj je dialektični materializem. Imenujemo ga marxizem.

Marxizem, je tako živa delujoča struja duhovnega življenja, je sestavni del same družbene prakse. Povezanost teorije in prakse ni njuna dialektična soodvisnost je bistvena karakteristika marxizma, je teorija progresivne družbene prakse, ki razlaga pogoje te prakse, kaže na sredstva, metode in cilje progresivnega menjanja družbenih odnosov in skozi to prakso se marxizem sam preverja, obnavlja in razvija.

Marxizem je torej znanost in filozofija, ki ji ni do tega, da bi pojave v svetu in družbi samo razlagala, ampak si prizadeva, da bi jih s konkretno revolucionarno prakso tudi spreminjala. Tako je marxistična filozofija postala idejna podlaga in orožje delavskega razreda pri uresničevanju njegove zgodovinske vloge v procesu osvobajanja dela, humanizacije družbenih odnosov, odpravljenih lastninskih in razrednih odnosov in da končno odpravi tudi sebe kot razred in vzpostavi brezrazredno družbo - komunizem.

Revolucionarna praksa jugoslovanskega delavskega gibanja je bila vseskozi globoko prežeta s spoznanji marxistične teorije in prakse.

Njeni glavni akterji so bili: Svetozar Markovič, Dimitrij Tucovič, Filip Filipović, Edvard Kardelj, Josip Broz - Tito, Boris Kidrič, Vladimir Bakarić in drugi.

Jugoslovanski komunisti ki so vseskozi stali na čelu boja delavskega razreda za ekonomske, socialne in politične pravice, ter leta 1941 začeli, vodili in izbojevali narodnoosvobodilni

boj in socialistično revolucijo, so se dosledno ravnali po Marxovih znanstvenih spoznanjih.

KPJ, pozneje ZKJ, je odkrila naravne zakone razvoja socializma v specifičnih, predvsem večnacionalnih razmerah. Pomembno je bilo spoznanje, da je v boju za socializem uspešna le naša lastna pot.

V skladu s temeljnimi spoznanji marxizma o razvoju družbe in še posebej države je zasnovan in v Programu ZKJ ter Ustavi opredeljen nadaljni razvoj jugoslovanske družbe in vloga države. Tov. Mitja Ribičič je v govoru na 6. seji CK ZKJ posvečeni stoti obletnici Marxove smrti dejal:

"Ko so jugoslovanski komunisti sprejeli Marxovo stališče, da je delavsko samoupravljanje temelj socialistične revolucije, so spoznali, da mora revolucionarni delavski razred odpraviti prevlado v svoji lastni državi, najprej zato, da bi se sprostile vse subjektivne sile mlade socialistične družbe, nato pa tudi zato, da bi se hkrati začel proces preraščanja delavskega samoupravljanja. Odgovorili smo na tezo, da je diktatura proletariata potrebna v prvi fazi revolucije in da mora država diktature proletariata čimprej nadomestiti država demokracije.

Dolgoročnejši cilj socializma v naših okoliščinah ni ustanovitev "državne demokracije" in etatizem, temveč podružbljanje državnih funkcij, razvoj samoupravljanja in samoupravne demokracije. Tako nastajajo pogoji in se utira pot za odpiranje države kot diktature proletariata v vseh njenih oblikah, se pravi tudi v njeni sedanji obliki v funkciji socialističnega samoupravljanja..."

Prispevek naše revolucije k marxistični teoriji ni socialistični praksi je velik in izviran. Prvi smo začeli graditi socialistično družbo, v kateri je

samoupravljanje stopilo iz tovarna in zajelo organizacijo družbe v celoti. Skozi delegatska razmerja se uresničuje nov družbeni odnos - pluralizem samoupravnih interesov. Uveljavlja se človek kot ustvarjalni dejavnik upravljanja v družbi kot celokupnosti političnih, ekonomskih, socialnih, kulturnih in drugih odnosov.

Marx je izredno poudarjal vlogo dela v razvoju družbe. Dejal je, da človek z delom spreminja naravo in si jo podreja, s tem pa spreminja tudi sebe in družbo. Delo je torej oblikovalo in še oblikuje človeka. Mor-da je prav, da se ob tem vprašamo, kakšen je danes naš odnos do dela, ali mu dajemo

tisto veljavo, ki jo v resnici ima. To je še toliko pomembnejše vprašanje, ker smo v Ustavo zapisali, da le delo in rezultati dela določajo položaj človeka v družbi. Žal ne moremo na to vprašanje povsem pritrdilno odgovoriti. Materialni položaj določenih struktur v družbi ni vedno rezultat njihovega dela, ampak tudi drugih virov.

Ko je Marx analiziral strukturo družbe je ugotovil, da je v globalu sestavljena iz ekonomske baze in njene družbenopolitične nadgradnje. Ugotovil je, da je odločujoča ekonomska baza, da pa tudi družbena nadgradnja povratno vpliva na ekonomsko bazo, odnosno, da gre za dialektično soodvisnosti.

Mislím, da v naših konkretnih razmerah ekonomski bazi, kjer se ustvarja presežena vrednost, posvečamo premalo pozornosti. Več poudarka bi morali dati razvoju proizvajalnih sil to je človeku, proizvajalnim sredstvom in proizvodnji v celoti, ker le-ta ustvarja novo vrednost. Vse drugo je tako ali drugače le potrošnja. Le z dobrim in produktivnim delom in dobrimi medsebojnimi odnosi bomo dosegli optimalne rezultate in dohodek ter tako zadovoljili tudi potrebe v družbeni nadgradnji

ali kot običajno rečemo, splošne in skupne družbene potrebe, med katerimi imata znanost in kultura posebno mesto.

Še in še bi lahko razglabljali o Marxu in marxizmu in o pomenu njegovih odkritij za pretekli, današnji in prihodnji čas. Marxov duh živi. Preživel je svoj čas, živ in aktualen je v sedanjem času in oplojal bo s svojimi spoznanji tudi prihodnji čas. Marxizem je postal svetovni nazor, je teorija in praksa revolucionarnih sil, je pomemben za vse, ki hočejo ustvarjalno na temelju znanstvenih spoznanj in v revolucionarni praksi spreminjati svet in odnose v njem, da bi uresničili lepši in pravičnejši jutrišnji svet.

Lahko smo ponosni, da smo prav v Jugoslaviji pod vodstvom ZKJ in tov. Titom, Kardeljem in drugimi marxisti in revolucionarji najdlje uresničili Marxovo vizijo družbe Svobodnih proizvajalcev.

Ko bodo v veselem in prazničnem majskega razpoloženju vihrale državne in rdeče delavske zastave, se spomnimo teh velikank socialistične revolucije. Spomnimo se obletnice Titove smrti in njegove oporoke, ki nam jo je zapustil. Ostanimo zvesti njegovemu delu in misli, ki nas naj oplaja in navdihuje, da bomo tudi v najhujših preizkušnjah kos težavam, ki jih prinaša čas in prostor, v katerem živimo.

Vladimir Polajnar

O DELU IN PROBLEMIH SOT-a

Tako kot v vsaki DO, je tudi v našem TOZD prisotna hierarhija posameznih služb. To pomeni, da so za nekatere sodelavce posamezne službe dosti bolj pomembne od ostalih in jih tudi tako obravnavajo.

V takem podrejenem položaju je v naši tovarni prav gotovo SOT, čeprav smo poleg računovodstva služba, katere delo je pod kontrolo SDK. Kot vemo, naša odstopanja merimo vsako leto z viški in manjki, katere obravnava konec leta tudi DS. Če pa pogledamo celotno reprodukcijsko verigo, pa SOT po svoji funkciji predstavlja vmesni člen, na vhodu med nabavo in proizvodnjo, na izhodu pa med proizvodnjo in prodajo.

Da bi lahko sledili vsem tem nalogam smo se l.1981 tudi primerne organizirali. Tako celotna služba zajema prevzemni oddelek, 4 skladišča: repromateriala, skladišče orodja, skladišče polizdelkov, skladišče končnih izdelkov in mehanično delavnico z avtoparkom. Obenem pa moram povedati, da z reorganizacijo nis-

mo povečali števila delovnih mest. Tako je sedaj v SOT-u zaposlenih 43 delavcev, kot jih je bilo pred nekaj leti nazaj.

To pomeni, da se je tudi na področju skladiščenja in transporta materiala v zadnjih letih produktivnost precej povečala.

Če pogledamo pretok materiala skozi skladišče, pa je slika približno takale: Dnevno pripeljemo v tovarno povprečno po 10 kamionov repromateriala. To je v glavnem pločevina, lak žica, embalaža, gospodinjski aparati, plastične mase itd. Del tega materiala se prevzame v prevzemnem oddelku. Tu ga vhodna kontrola pregleda, nato pa se pošlje v namensko skladišče. Tisti material, kateri pa predstavlja velike volumne, kot so pločevina, embalaža in aparati, pa se takoj uskladiščijo. V prevzemnem oddelku pa se po pregledu prevzamejo še administrativno.

Dnevno pa odpremimo približno iste količine izdelkov in polizdelkov. Odprema končnih izdelkov se v glavnem vrši na sk-

Skladiščenje žice (Foto: Polajnar Z.)

ladišče Široke potrošnje v Ljubljano, izvozno skladišče Iskra Commerce v Kranju, LTH Škofja Loka, Bagat in ostali manjši kupci, za katere odprema teče po železnici.

Poleg tega so še polizdelki, katere prodajamo našim kooperantom kot so Iskra Idrija, Iskra Žužemberk, Tehnica, Niko in privatniki.

Jasno pa se pri svojem delu srečujemo tudi z obilico težav in problemov. Vsekakor tudi v SOT-u močno občutimo pomanjkanje vseh vrst materiala. Vse več je primerov, ko material pride v hišo, ga niti ne vidimo, kaj šele, da bi ga vhodna kontrola pregledala, če je kvaliteten. Največkrat po nekaj dneh dobiš dobavnico s prošnjo, da ga administrativno prevzamemo. Ob takem načinu poslovanja pa skladišče nima kontrole nad materialom.

Dnevno se srečujemo s primeri, ko skladišče nima kritja nad izdanim materialom s čeki. Te le s težavo dobimo preko lanse-rjev iz proizvodnje ali pa od ostalih služb v tovarni. Čeprav bi se morali tudi v skladišču držati načela, da brez denarja ni materiala.

Velik problem v SOT-u predstavljajo tudi kadri. V letu 1982 so se v nekaterih skladiščih zamenjali po trije skladiščniki. To pomeni, da je na to delavno mesto prišel na vsake 4 mesece nov delavec. Vemo pa, če hoče skladiščnik obvladati naš sistem poslovanja, naše šifriranje in materiale, mora biti na delavnem mestu vsaj eno leto.

Vsekakor bi v bodoče morali poskrbeti za višji strokovni nivo zaposlenih v SOT-u. Moramo se držati načela, da vsak delavec ne sodi na vsako delovno mesto, kot se je to v preteklosti dogajalo prav za skladiščno službo.

Matija Pfajfar

O POŽARNI VARNOSTI PRI NAS

Radijska in televizijska poročila nas dnevno obveščajo o katastrofalnih požarih v naših delovnih organizacijah. Preko poročil pa lahko zvemo le za katastrofalne požare, medtem ko manjši požari ostanejo znotraj tovarniških ograj. Če pa ocenjujemo požarno škodo, ki nam jo povzročijo požari v industriji, pa je tudi škoda, ki jo povzročajo manjši požari, ogromna. Vse to nam naj bo v opozorilo in na-

vedilo pri našem vsakdanjem delu.

Če pa skušamo takoj na začetku omeniti, kako je urejeno požarno varstvo s preventivnega stališča v naši tovarni, potem se moramo vsekakor nasloniti na oceno požarne ogroženosti v naši temeljni organizaciji. Prav pred kratkim izdelana analiza kaže predvsem na sledeče dobre in slabe strani. Gradnja naše to-

Enote civilne zaščite na vaji (Foto: Tolar J.)

varne je potekala postopoma od ene do druge faze. Več ali manj smo obstoječim objektom prizidali nove. Ob prizidavi je novi objekt ustrezal zahtevam s stališča varstva pred požari, ni pa temu tako za stari objekt. Prehod med starim in novim objektom smo izvedli z vrati, ki ustrezajo notranjemu transportu in pa tudi zahtevam, ki jih narekuje pravilna požarna zaščita. Nepravilno izvedena vrata namreč ne predstavljajo nikakršne zaščite pred razširitvijo ognja iz enega v drug objekt in tako bi ob eventualnem katastrofalnem požaru morali gasiti dva objekta, saj bi se pred nastopom gasilskih enot požar že razširil v sosednji objekt. Ta napaka ni samo pri vratih, ampak tudi pri oknih. Ko smo namreč prvotnemu objektu prizidali še nov objekt, so okna prvega objekta seveda izgubila svoj pomen, hkrati pa ne predstavljajo nikakršne ovire za širjenje požara iz enega v drug objekt.

Poseben problem so tudi vnetljive tekočine in plini. Ob pravilni uporabi sicer ne predstavljajo posebnih nevarnosti, vprašamo pa se lahko, kdo bi odstranil sod olja iz gorečega objekta in na

kakšen način? Enako je tudi s plini v jeklenkah pod visokim pritiskom in to neglede na to, ali gre za vnetljive ali negorljive pline (dušik). Ko se takole mimogrede ozremo po tovarni, pa velikokrat niti ne pomislimo, da rezervoarji za komprimiran zrak lahko v požaru predstavlja veliko oviro za uspešno gašenje, saj je vsak trenutek zaradi segrevanja in s tem raztezanja zraka mogoče pričakovati eksplozijo.

Nakazal sem le nekaj pomanjkljivosti, ki so nam lahko dnevno v opomin, da preprečimo nastanek takih požarov. Istočasno pa je treba poudariti, da smo prav v zadnjem času na področju požarne varnosti napravili toliko kot nikdar doslej.

Če začnemo kar pri skladišču vnetljivih tekočin, potem lahko ugotovimo, da smo šele s to gradnjo dosegli predpisan način hrambe nevarnih snovi, hkrati pa smo vse nevarne snovi, razen tistih v neposredni uporabi, locirali na enem mestu.

Prav v mesecu marcu nam je začelo delovati tudi avtomatsko javljanje požarov iz oddelkov obdelo-

valnice, obeh montaž in kalilnice. Istočasno smo priklopili tudi nočne javljalnike požarov za celoten novi del, ki ni pokrit z avtomatskimi javljalniki. Prav za ročni javljalnik pa je treba reči še to, da večina zaposlenih sploh ne pozna, oziroma ne ve, čemu so namenjeni. Vsak zaposlen bi moral vedeti, kje je najbližji ročni javljalnik in kako bi z njegovo pomočjo lahko najhitreje javil požar vratarju. Istočasno pa bi rad opozoril na to, da so se nekateri delavci takoj, ko so bili ročni javljalniki priklučeni na centralo v vratarnici, začeli "igrati" z novo pridobitvijo in s tem povzročali lažni alarm. V pravilniku o disciplinski in materialni odgovornosti je določeno, da se nenamenska uporaba varnostnih naprav šteje kot hujša kršitev delovne dolžnosti, zato bomo take "alarme" v vsakem primeru odstopili disciplinski komisiji.

Mogoče ste že opazili, da nekaj zadnjih sobot ob dvanajsetih že preizkušamo povsem novo tovarniško sireno. Tudi ta, sicer majhna pridobitev, je s stališča alarmiranja in javljanja požarov in drugih nesreč še kako pomembna.

V letu 1982 je bil vodovodu v železnikih priključen nov vir vode, kar omogoča normalno prekrbo z vodo tudi za našo tovarno. To nam končno omogoča uporabo hidrantov tudi v sušni dobi. Čeprav pritisk za gašenje s peno še ni dovolj velik, pa za hlajenje, oziroma obrambo sosednjih objektov, vsekakor zelo pomemben.

Ne samo bistveno boljši pogoji dela, ampak tudi s stališča požarne varnosti bo izgradnja nove lakirnice zelo pomembna investicija. Lakirnica pa je prav sedaj v zaključni fazi gradnje.

Teh nekaj pridobitev nam torej pove, da smo v zadnjih letih na področju požarnega varstva napravili precejšen korak naprej.

Prilava medmešalca za gašenje s peno (Foto: Polajnar V.)

Kaj pa v bodoče? Predvsem nam je ostalo precej nalog v zvezi z aktiviranjem naše gasilske in tehnične enote civilne zaščite. Tehnično enoto poudarjam zato, ker bi ta enota v vojnem času prevzela naloge gasilske enote. Ti dve enoti moramo usposobiti predvsem za gašenje začetnih požarov in obrambo sosednjih objektov pri večji požarih, vsaj do prihoda ostalih gasilskih enot, ki jih bomo klicali v pomoč. To usposobitev bomo najbolje dosegli tako, da bomo enoto aktivirali pri vsakem najmanjšem požaru v času dela in to ne gledena to, četudi tak požaru lahko pogasijo tam zaposleni delavci. Jasno je, da naše gasilske enote ne bodo učinkovite, če ne bodo primerno opremljene. Oprema, ki smo jo nabavili v zadnjih letih, je sicer zelo pomembna, vendar še precej pomanjkljiva. Manjka nam predvsem ustrezna črpalka in pripadajoča oprema za pripravo gasilne pene. Treba je vsekakor misliti tudi na primerno zaščitno dihal, saj v primeru požara v naši tovarni lahko pričakujemo velike oblake dima (plastični material) in bi bil dostop do jedra požara brez ustreznih zaščitnih mask nemogoč.

Naloge s področja požarne varnosti pa nas v bodoče čakajo tudi v zvezi z uvajanjem novih tehnologij in materiala, še posebno pa pri vsakem investicijskem vlaganju - saj se vlaganje ne sme ustaviti - ali ne?

Anton Rovtar, ing.

NAŠ ARHIV

Z zakonom so bile delovne organizacije zavezane, da uredijo svoje arhive v desetih letih. Ta rok je potekel 1981. leta.

Arhivsko gradivo, ki se je nabiralo dolga leta, smo hranili v zasilnem prostoru pred kurilnico. Veliko arhivskega gradiva pa je še po posameznih oddelkih. Potem smo arhiv preselili v nekdanjo tovarno NIKO na Ravniki, ker smo pri nas preurejali prostore.

Ob otvoritvi novih tovarniških prostorov aprila 1981. leta pa smo ga začeli postopoma prenašati v nove prostore - v del zaklonišča. Zgodovinski arhiv Ljubljana - enota Škofja Loka nam je na podlagi seznamov, ki smo mu jih posredovali, določil, kaj moramo v arhivu hraniti, kaj pa lahko izločimo, oziroma oddamo na odpad.

Za ureditev arhiva smo sklenili pogodbeno delo z dvema upokojencema, ki sta predlanskim in lansko leto pregledala arhivsko gradivo in po VNAPREJŠNEM IZLOČITVENEM SEZNAMU izločala

neuporabno gradivo. Gradiva, ki nima nobene arhivske vrednosti več, se je nabralo toliko, da smo junija meseca lanskega leta odpeljali na DINOS 1220 kilogramov.

V letu 1983 sta nadaljevala delo in tako bomo te dni odpeljali na odpad še približno 4 tone neuporabnega arhivskega gradiva.

Dopolnitev zakona o delovnih razmerjih pa je prinesla to novost, da lahko upokojeanci delajo največ 90 dni po pogodbi o delu, zato sta v letošnjem letu z 31. marcem morala ta dva upokojenca prenehati z delom. Tako nam je zaostalo delo pri urejanju arhiva.

V najkrajšem času bomo morali dobiti delavca, ki bo dokončno uredil arhiv in da bomo postopali z njim tako kot nam nalagajo zakoni in kot je določeno s pravilnikom o arhivskem gradivu, ki ga imamo.

Janez Skok

Urejeni del arhiva (Foto: Markelj T.)

ALKOHOLIZEM V ZDRUŽENEM DELU

O alkoholizmu v združenem delu in nasploh je že bilo veliko napisanega, sprejetih veliko konkretnih programov in sklepov. Vpogled v reševanje te problematike pa nam vedno znova pokaže številne nedoslednosti ali ponekod celo ignorantski odnos. Ob izkušnjah iz minulega in sedanjega dela se sprašujem, če se po desetih letih, ko se je za vsestransko borbo proti alkoholizmu zavzela tudi "kupščina SRS, še lahko izgovarjamo na nepoučenost, dejstvo pa je, da se osveščенost le počasi izboljšuje.

O razširjenosti alkoholizma v SR Sloveniji ali v občini Škofja Loka ni novejših raziskav. V raziskavi, ki je bila opravljena v l. 1978 v štirih industrijskih občinah /Hrastnik, Jesenice, Ravne na Koroškem in Trbovlje/ pa je bilo ugotovljeno, da je bilo med 58 anketiranimi TOZD le 15 % takih, ki niso navajale tako očitnih in obsežnih programov z alkoholizmom, ki bi terjali ukrepanje, oz. ti problemi niso tako očitni, da bi pritegnili pozornost TOZD. Po mnenju kadrovske socialnih služb in drugih odgovornih je kar 62 % takih TOZD, v katerih delajo tako problematični alkoholiki, da bi se morali takoj vključiti v zdravljenje; 52 % teh TOZD je iskalo možnosti za njihovo zdravljenje, v zdravljenje pa jih je uspešno vključilo le 15 %.

- V 48 % TOZD je bilo med disciplinsko obravnavanimi delavci večina takih, ki so prišli pred disciplinsko komisijo zaradi kršitev delovnih obveznosti v zvezi z alkoholizmom /ekscisivno pitje med delovnim časom, prekrški delovne discipline pod vplivom alkohola, neopravičeni izostanki z dela ipd/. V 40 % TOZD so ocenili, da so bolniški staleži med alkoholiki zelo pogosti.
- 50 % TOZD je ugotovilo, da de-

lavci, ki prekomerno uživajo alkoholne odvisnosti, dosega-jo veliko slabše delovne uspehe, v 20 % TOZD pa so menili, da le-ti ne dosega-jo slabših delovnih rezultatov. v 42 % TOZD so navedli, da njihovi delavci, ki so odvisni od alkohola, pijejo pred delom, med delom in po delu. V 40 % TOZD so ugotovili, da delavci prinašajo alkoholne pijače s seboj na delo, v 38 % TOZD pa so menili, da delavci pijejo "le" pred prihodom na delo in po delu. V delavskih restavracijah (običajno) ne točijo alkoholnih pijač, vendar to dejstvo bistveno ne zmanjšuje obsega uživanja alkoholnih pijač med delovnim časom.

- nesreče pri delu, ki imajo svojo osnovo v alkoholizmu, so navedli v 50 % TOZD.

Najpogostejši ukrepi TOZD pri razreševanju problematike vinjenosti na delu:

- odstranitev z dela in prijava disciplinski komisiji v 48 % TOZD,
- 43 % TOZD pošlje vinjenega delavca domov in mu tisti dan šteje za dopust,
- v 3,5 % TOZD ga pustijo na delu, ne da bi ukrepali.

Približno v 60 % anketiranih TOZD so že razpravljali o alkoholizmu in omenili naslednje ukrepe in ugotovitve:

- alkoholizem skušajo reševati tako, da delavce, pri katerih je prisoten alkoholizem, napotijo na zdravljenje,
- uvedli so večjo kontrolo nad uživanjem alkohola,
- ugotovili so, da vodstveni delavci pri odpravljanju problema alkoholizma ne ravna-jo pravilno in dosledno, nekateri dajejo celo potuho alkoholikom,
- v glavnem se s problematiko al-

koholizma ukvarjajo le socialni delavci in disciplinska komisija,

- o problematiki so razpravljale družbeno politične organizacije TOZD, organizirali so predavanja o alkoholizmu itd.

Izmed anketiranih je le ena OZD (Železarna Jesenice) pripravila konkretnejši program ukrepov, ostale pa so ostajale pri splošnih in načelnih sklepih.

Tudi (sicer laična) mnenja delavcev v anketiranih TOZD so opozorila na zaostrenost problematike, ki izhaja iz alkoholizma.

- 30 % delavcev je povedalo, da jih tisti, ki prekomerno uživajo alkoholne pijače, ovirajo pri delu, 41 % jih je odgovorilo, da jih taki delavci ne motijo, 29 % pa jih je menilo, da problematika alkoholizma v njihovi TOZD ni prisotna.
- 20 % delavcev je menilo, da alkoholizem v njihovi TOZD bistveno vpliva na delovno storilnost in medsebojne odnose, 44,5 % pa, da so problemi alkoholizma sicer prisotni, vendar ne tako močno izraženi, da bi vplivali na delovno storilnost.
- 33 % delavcev je menilo, da so v okolju, kjer delajo, taki delavci, ki po njihovi oceni pijejo preveč.

Raziskava je tudi med delavci ugotovila težnjo po specializiranem, prikritem in odtujenem obravnavanju alkoholizma.

- le 21 % je bilo takih, ki bi bili osebno pripravljene sodelovati v procesu zdravljenja in socialne rehabilitacije alkoholikov,
- 32 % delavcev je direktno zavrnilo pripravljenost za sodelovanje,
- 6 % jih je menilo, da bi to problematiko morali poveriti disciplinski komisiji,

- 4 % jih je predlagalo, da se take delavce odpusti z dela,
- 42 % delavcev je menilo, da bi morali to problematiko najširše obravnavati v okviru samoupravnih organov in bi se tako začeli vsi delavci vključevati v njeno odpravljanje,
- 50 % jih je menilo, da bi lahko v veliki meri vplivali na zmanjšanje alkoholizma v TOZD najodgovornejši posamezniki (direktorji, sekretarji in drugi odgovorni delavci), 15 % pa jih je to možnost zavrnilo.

Ocenjevanje problematike in obsega alkoholizma v TOZD in tudi drugje je težavno in ne prikazuje vedno objektivnega stanja iz sledečih razlogov:

1. Zaradi posploševanja, površnega ocenjevanja posameznih primerov alkoholiziranosti, stopnje alkoholne odvisnosti in pogostosti pojavljanja. Označevanje pojava, ki ima subjektivno osnovo in izhodišče, lahko kaj hitro pripelje do prenatrjenih ocen in ukrepov. Take ugotovitve pa imajo za posledico kampanjsko opredeljevanje za akcije, ki ne sežejo v živo in se ponavadi izrodijo v borbi proti posameznim alkoholikom, ponavadi na najslabše vrednotenih delih in nalogah v proizvodnji in takim, ki so osebno in zdravstveno že močno ogroženi.
2. Zaradi previsoke tolerantnosti in splošne strpnosti do alkoholizma kot pojava, so reakcije nanj zelo blage in mnogokrat ostajajo na nivoju obrekovanja in norčevanja na račun posameznih delavcev, pri katerih se ta problematika pojavlja. Kulturni nivo in lokalna merila o alkoholizmu ter kriteriji za označitev, kdo je alkoholik, so zelo moteči dejavniki za ustrezno oblikovanje in uresničevanje preventivnega, pa tudi kurativnega programa za zmanjšanje alkoholizacije in alkoholizma v združenem delu.

Strokovnjaki so se pri odkrivanju obsega alkoholizma v TOZD poslužili tudi ocen, ki so jih dali rehabilitirani alkoholiki in njihovi svojci, ki so nedvomno s pridobljenim znanjem sposobni za diagnosticiranje alkoholizma pri ljudeh, s katerimi živijo in delajo. Ugotovili so, da je v njihovih delovnih skupinah od 5 % pa tja do 81 % alkoholikov, v povprečju torej kar 34 %. Tudi če bi jih bilo za polovico manj, bi še zmeraj povzročali precejšnje probleme.

Kot že rečeno, sistematičnih podatkov o razširjenosti alkoholizma v združenem delu občine Škofja Loka nimamo, vendar menim, da je mogoče vsaj nekatere splošne ugotovitve iz prej omenjenih raziskav, prenesti tudi v prostor naše občine, saj je stopnja industrijskega razvoja precej visoka. Ekstenzivno usmerjena proizvodnja pogojuje visoko stopnjo zaposlenosti prebivalstva, kar pomeni, da je človeški faktor v proizvodnji naše občine močno prisoten in zato tudi problematika (ne le alkoholizem), ki izhaja iz tega stanja.

Dejstvo, da je problematika prisotna, je mogoče razbrati tudi iz programov za odpravljanje alkoholizma in uživanja alkoholnih pijač med delom, ki so jih v letu 1980 pripravili v LTH in Jelovici, o tem je razpravljal in sprejel nekatere zadolžitve tudi občinski sindikalni svet, v zadnjem času pa ob različnih priložnostih odkrito priznavajo težave, ki jih imajo zaradi alkoholizma v Gorenjski predilnici, Alpini, Iskri in drugod. Žal pa je pri vseh teh priznanjih in akcijah vedno znova mogoče ugotoviti:

- da so kampanjske,
- da so nedosledne,
- da se povečini lotevajo le najbolj problematičnih alkoholikov, ki opravljajo slabše vrednotena dela v proizvodnji,
- da se v veliko primerih zanimanje delovnih organizacij za

svoje zdravljence pojavlja le toliko časa, kolikor to od njih zahtevajo strokovnjaki, ki zdravijo njihovega delavca.

Navedene značilnosti je mogoče potrditi tudi z ugotovitvijo, da se od alkoholikov, ki so bili napoteni v alkoholološko ambulanto v Zdravstveni dom Škofja Loka, odloči za zdravljenje le ena četrтина, pa čeprav je bila vsem postavljena diagnoza alkoholizem in so se pri večini kazale posledice alkoholizma že tudi pri delu.

- prvi osip kandidatov za zdravljenje alkoholizma nastopi že ob pripravi nanj. Ko alkoholik začne začasno abstini-rati, poleg "omehčanja" svojcev popusti tudi pritisk delovne organizacije, ki ustavi ali omili disciplinski postopek, če pa so ga na zdravljenje pripravili s "prijeteljskim prepričevanjem" pa jih alkoholik prepriča, da se bo uredil brez zdravljenja, saj vendar ne pije že cel mesec;
- sledi osip med zdravljenjem, ker svojci in delovna organizacija premalo zavzeto spremljajo zdravljenje in nepravčasno in nekritično ravnajo v krizah, ki nastopijo v času zdravljenja, neupoštevajoč dejstva, da je alkoholizem bolezen in da zdravljeni alkoholik ni sposoben zmerne pitja, se pravi, da s prvim popitjem kozarčkom alkohola lahko zaide v ponovni alkoholizem;
- tretji osip nastopi ob sicer uspešnem zaključku zdravljenja, vendar se zdravljenec v samozadovoljstvu nad uspešnim zdravljenjem ne vključi v klub zdravljenih alkoholikov, k čemur pa ga tudi svojci in delovna sredina ne vzpodbudijo;
- in končno sledi osip v samem kljubu zdravljenih alkoholikov, tudi zaradi upadanja zanimanja s strani delovnih organizacij za njihovo socialno rehabilitacijo: ne nudijo jim

možnosti izobraževanja, vključevanja v samoupravno delo, ne vlagajo v izboljševanje njihovih delovnih razmer, jim ne omogočijo napredovanja pri delu ipd. Udeležba delovnih organizacij na zadnji redni letni skupščini Kluba zdravljenih alkoholikov v Škofji Loki (dne 9.2.1983) je potrdila, da se večina niti formalno ne zanima za svoje rehabilitirane alkoholike, niti za delo kluba, saj so se skupščine udeležili le predstavniki Gorenjske predilnice, Jelovice in Termike, vabila pa so prejele vse OZD iz Škofje Loke in tudi družbeno politične organizacije. Vsekakor je tak odnos potrdil ugotovitve članka KZA, ki so jih strnili v sestavku "alkoholik kot dober delavec, ki so ga prispevali k razpravi ob skupščini zveze klubov zdravljenih alkoholikov za Gorenjsko in je bil objavljen tudi v Glasilu Gorenjske predilnice. V njem se sprašujejo, koliko delavec s tresočo roko in krvavim pogledom pripomore k proizvodnim (ne)uspehom delovne organizacije, kjer dela. Zavoljo splošne razširjenosti pitja je delovno okolje precej strpno do tistih, ki so od alkohola že postali odvisni. Ugotavljajo, da je v začetnem obdobju alkoholizma delavec še prizadeven pri delu in ga predpostavljeni kljub občasnim spodrslajem nemalokrat dajejo celo za zgled ostalim, saj se ne brani nadurnega dela, se ne upira premestitvi na drugo delo ipd. S tem si pogloblja "zaupanje" pri predpostavljenih, ki ga začnejo izkoriščati tudi za izsiljevanje drugih delavcev. Naložene naloge opravi brez izmikanja in si s tem zagotovi opravičilo za že narejene prekrške ali pa za bodoče, ko zaradi preokropane noči ne bo zmožen delati. Nadrejeni in sodelavci mu bodo vse napake odpuščali rekoč, da si mora po težkem delu tudi kaj privoščiti. Ko pa ga prekomerno pitje pripelje do osebnostnega propada in hude zdravstvene ogroženosti in ko morajo sode-

lavci vse večkrat opraviti delo tudi namesto njega, se ga želijo čimprej znebiti. V taki situaciji pa je uspešnost zdravljenja že vprašljiva, prav tako tudi možnosti rehabilitacije v delovnem kolektivu.

Kako se torej organizirati za odpravljanje alkoholizma v združenem delu?

Načrtno preprečevanje alkoholizma v delovni organizaciji obsega široko mrežo konkretnih ukrepov, ki jih dosledno organizirano skozi dolgo obdobje izvaja celotna delovna organizacija. Nič ne koristi, če se v to delo zažene le posamezna strokovna služba. Prav tako ne more roditi uspehov selektivno obravnavanje, ki je omejeno npr. samo na delavce v proizvodnji ali samo na najbolj izpostavljena opravila (npr. strojnike ali voznike). Uspehe lahko pričakujemo le v primeru, če se dosledno lotimo vsaj tehle ukrepov:

1. osveščanje in informiranje o vseh vprašanih alkoholizma,
2. spreminjanje javnega mnenja glede pitja alkoholnih pijač,
3. odstranitev alkohola iz delovnega okolja,
4. zgodnja skrb za alkoholno ogrožene delavce,
5. splošen napredek samoupravnih odnosov in delovne discipline,
6. izboljševanje delovnih razmer in družbenega standarda.

Najučinkovitejši način preprečevanja alkoholizma pa je uspešno zdravljenje alkoholikov. Glavno leglo alkoholizma so družine alkoholikov, saj je ugotovljeno, da se do 40 % otrok iz družin, kjer je kdo od staršev alkoholik, vda alkoholizmu, se pravi, da bo v naslednji generaciji vsaj toliko novih alkoholikov, kolikor jih je v sedanji.

Prav tako so leglo alkoholizma tudi delovne sredine, kjer alkoholiки navajajo na alkohol mlade delavce. V mnogih delovnih skupinah resnično rehabilitira-

nih zdravljencev je opaziti, da drugi uživajo manj alkohola, kar je v zvezi z načelom solidarnosti in s spoznanji, da ima neko vrednost le zdravo, polno in ustvarjalno življenje brez potrebe po omamljanju. Seveda pa takih spoznanj niso sposobni uresničevati tisti, ki so od alkohola že odvisni, zato se morajo le-ti zdraviti.

Največ nepoznavanja in nedoslednosti je ravno na področju priprave na zdravljenje, zdravljenja in socialne rehabilitacije alkoholikov.

Pombeno je, da čezmerne pivce alkohola odkrivamo čimbolj zgodaj. To ni lahko delo, ker se alkoholizem v svojih zgodnjih razvojnih obdobjih v delovnem procesu še ne izraža tako vidno. Vsekakor pa nastopi čas za ukrepanje, ko se delovna organizacija seznanja, da se pri delavcu posledice prekomernega pitja kažejo v družini. V tem primeru pripravo na zdravljenje vodijo družinski člani, delovna organizacija pa naj bi pri tem sodelovala z osveščanjem delavca in mu predstavila možne zaostritve v delovni organizaciji, če bi s pitjem nadaljeval. Še vedno pa se pogosto dogaja, da ženo, ki se obrne po pomoč, zavrnejo, češ, da je njen mož dober in vesten delavec in naj si pač ne žene k srcu, če si po težkem delu privošči kozarček.

Delovna organizacija pa je dolžna ukrepati, ko se znaki alkoholizma pojavijo v delovnem procesu. Izhajati je treba iz dejstva, da je alkoholik bolnik, ki se brez strokovne pomoči in zdravljenja ne more otresti svoje odvisnosti. Zato preprečevanje, naj manj pije, naj vsaj med delom pusti pijačo pri miru, ne zaležejo. Prav tako nimajo trajnejšega rezultata njegove obljube, da bo to tudi storil.

Osnova za ukrepanje proti alkoholiku v delovni organizaciji

so njegove kršitve delovnih obveznosti. Opomini ponavadi ne galežejo, na javne opomine pa utegne biti alkoholik celo ponosen, saj "o njem piše na oglasni deski". Tudi prestavitev alkoholika na drugo (manj nevarno in slabše plačano) delo ne rešuje njegovega problema, temveč se s tem pred možno nesrečo pri delu zavaruje le delovna organizacija. Tudi denarne kazni stvari bistveno ne spremenijo.

Največ uspeha je mogoče pričakovati od ukrepa pogojnega prenehanja delovnega razmerja, ki naj ga spremlja ponujena možnost, da se alkoholik odloči za zdravljenje. Seveda tak ukrep lahko sledi le težjim kršitvam delovnih obveznosti, ki pa jih alkoholik v discipliniranih delovnih sredinah tudi prej kot slej naredi.

V samoupravnih aktih (pravilnik o delovnih razmerjih ali pravilnik o disciplinski odgovornosti) bi kazalo ta ukrep opredeliti nekako takole:

Izvršitev ukrepa prenehanja delovnega razmerja se lahko odloži v primeru, če je bilo iz prijave kršitve delovnih obveznosti in v disciplinskem postopku ugotovljeno, da je delavec kršil delovne obveznosti zaradi odvisnosti od alkohola, vendar le v primeru, kadar se delavec obveže, da se bo v roku do enega meseca vključil v zdravljenje, ki mu ga bo svetoval ustrezni strokovnjak, in v času, za katerega mu je bila izvršitev ukrepa odložena, izpolnjeval zahteve zdravljenja. V tem smislu naj bi bil oblikovan tudi sklep disciplinske komisije.

Ukrep prenehanja delovnega razmerja pri alkoholikih je smiselno odložiti za dobo enega leta, aktivno spremljati njegovo vključitev v zdravljenje, zdravljenje in rehabilitacijo, ter po potrebi po enem letu veljavnost tega ukrepa tudi podaljšati. Iz

navedenega tudi sledi, da nihče alkoholika nima pravice siliti ali mu odrediti, da bi se zdravil zaradi alkoholizma, temveč mu dajemo le možnost, da se za zdravljenje odloči. Vsekakor pa smo ga ob tem dolžni opozoriti na možne posledice take ali drugačne odločitve.

Zelo pomembno je, da disciplinski postopek izvedemo:

- kratko brez birokratskega vlečenja,
- pravilno z jasno in konkretno navedbo kršitev,
- usklajeno v sodelovanju z delavčevim družino,
- neizprosno: ali zdravljenje ali prekinitev delovnega razmerja,
- solidarno: pokazati zavzetost za sodelovanje pri zdravljenju.

Smisel disciplinskega postopka pri alkoholiku je v tem, da privoli v zdravljenje in se uspešno rehabilitira kot osebnost in kot delavec. To je istočasno tudi sila, ki ga privede v stisko. V taki situaciji, ko je prisiljen, da se brani, pa bo alkoholik skušal najti tudi čimveč nedoslednosti, z manifestiranjem kesanja in obljubami poskušal omiliti zahteve do njega in se, če ne bo šlo drugače, pritožil tudi na sodišče združenega dela. Iz prakse pa delovne organizacije dobro vedo, da se sodišče združenega dela bolj spušča v pravilnost kot pa v samo vsebino postopka.

Kljub alkoholikovi odločitvi za zdravljenje že v teku disciplinskega postopka je treba disciplinski postopek dosledno izvesti do konca, saj ga s tem, da je odločil za zdravljenje, še ne moremo razbremeniti odgovornosti za storjene kršitve. Vsekakor pa naj disciplinska komisija upošteva njegovo odločitev, da se zaravi.

V sedanjih ekonomskih razmerah bi bilo pričakovati, da bodo delovne organizacije posvetile večjo pozornost obravnavi alkoholi-

zacije in alkoholizma, če že ne iz humanitarnih, pa vsaj iz ekonomskih vzrokov, vendar kakšnih večjih premikov še ni opaziti. Obstaja pa bojazen, da bodo to potrebo začetili le tam, kjer se bodo prizadevno vključili v proizvodnjo za izvoz in bodo morali proizvajati s čim manjšimi stroški. V takih razmerah pa jim utegne ostati premalo časa za ukvarjanje s posameznimi alkoholiki in bodo le-ti prej ali slej izgubili zaposlitev. V drugih OZD, ki vidiijo svojo perspektivo le v povečanju cen njihovih iskanih izdelkov na domačem trgu, pa produktivnost že danes ne igra bistvenejše vloge.

Bogdan Čufar

KAJ POMENI SEJEM "DOMOTEHNIČA" V KÖLNÜ ?

Na vprašanje, ki mi je bilo postavljeno z naslovom, je v kratkem sestavku težko odgovoriti. Sejem je specializiran, hkrati pa tako obširen, da podaja zelo kompleksno sliko v dogajanju v svetovni proizvodnji gospodinjskih aparatov. Občutek o velikosti sejma bi skušal ilustrirati s statističnimi podatki o sejmu iz leta 1982, ki so mi bili dosegljivi. Sejem je zavzemal 76000 m² površine. Rastavljalo je 570 razstavljalcev, obiskalo pa ga je 35000 obiskovalcev. Omeniti je potrebno, da so med obiskovalci skoraj izključno poslovni in tehnični kadri.

Letošnji sejem je trajal od 9. do 12. februarja. Na njem so sodelovali razstavljalci iz 28. držav, predvsem iz razvitega sveta. Verjetno smo razstavljalci iz Jugoslavije (Iskra, Gorenje, Emونا in združene DO iz Srbije) prihajali iz države, ki je bila med

najnižje razvitimi v vrsti tistih, katerih predstavniki so razstavljali na sejmu. To je zelo pomembno dejstvo, saj je uporaba, nivo proizvodnje in kvaliteta gospodinjskih aparatov zelo povezana s standardom v neki deželi. Torej, če hočemo iskati poslovne partnerje na programu gospodinjskih aparatov, jih iščemo lahko predvsem v razvitem svetu.

Bežen sprehod skozi razstavne prostore naredi vtis prevlade svetovnih proizvajalcev gospodinjske opreme. Močno je prisotna prestižna tekma za primat, za kupce, za trg itd. Poleg firm, ki s svojim razstavnim pompom želijo opozoriti nase, so nekoliko v njihovi senci tudi drugi razstavljalci. Posebno skupino razstavljalcev predstavljajo firme, ki so programsko ožje, oz. bolj specializirane. Prav te firme, oziroma njihovi izdelki, pa prinašajo najnovejše tehniške rešitve in verjetno tudi najboljše kvaliteto. Aparati teh proizvajalcev velikokrat ustrezajo tudi profesionalnim zahtevam. Našo prisotnost na sejmu bi opredelil v tretjo skupino najširšega kroga razstavljalcev, ki pa se seveda morajo predvsem zgledovati in prilagajati zahtevam in normam, ki jih diktirajo prej omenjeni svetovni veliki.

Glavna zahteva, ki jo postavlja vo vodilne firme, je kvaliteta in to stalna in zanesljiva kvaliteta. Kvaliteta je poleg ostalih parametrov poslovnosti glavni "bog" velikih firm. Iz primerjav naših izdelkov z drugimi lahko zaključimo, da smo s sestavnimi deli, to je z motorji zelo blizu svetovnemu vrhu, da pa skoraj nimamo izgledov, da bi uspeli v poplavi aparatov z lastnim aparatom, vsaj s takim ne, ki bi ga razvita Evropa uvrstila v kvalitetnejši in vrednostno višji razred. Glavna ovira na tem področju so materiali in sestavni deli. V Evropi so namreč specializirani proizvajalci

sestavnih delov (npr.: rezilnih elementov, sesalnega pribora, itd), ki so dobavitelji za vse večje proizvajalce aparatov. Specializacija je torej tisti element, ki daje kvaliteto in znižuje ceno, torej dviga konkurenčnost. Le s programom, ki ga obvladaš, se lahko postaviš ob bok svetovnim proizvajalcem. Kljub sorazmerni skromnosti našega razstavnega prostora, je bilo zanimanje za naše motorje in sesalne enote precej veliko. Občutiti je bilo, da veliki proizvajalci gospodinjskih aparatov iščejo cenejše dobavitelje. Transportni stroški namreč postajajo za cenene izdelke iz Japonske in Amerike ali Hongkonga pomembni. Skoraj vsak razgovor s predstavniki večjih firm pa se je zaključil na isti način. "Vaši izdelki na prvi pogled in glede cen ustrezajo. Poskusili jih bomo vzporedno z izdelki dosedanjih dobaviteljev. V kolikor bodo tudi kvalitetno odgovarjali, smo zelo zainteresirani za sodelovanje".

Očitno kupci zelo dobro poznajo nju, ki nas sili k izvozu. Osvojitve naših kupcev pomeni osvojitve novega kvalitetnega nivoja. To pa je velik izziv in zahtevna naloga za vse oddelke v naši delovni organizaciji, istočasno je pa to tudi nuja našega nadaljnjega razvoja. Ne nazadnje pa pomeni postati dobavitelj zahtevnejšemu krogu proizvajalcev gospodinjske opreme, ki predstavlja pojem kvalitete na tem področju, korak neprecenljive poslovne vrednosti.

Med kopico možnosti, ki so se nam preko razgovorov ponudile na sejmu, je potrebno po mojem mišljenju najprej narediti selekcijo med tistimi, ki so realni za našo usmeritev, možnosti in sposobnosti. Za tiste kupce, oziroma artikule, za katere bi se odločili, bi bilo potem potrebno organizirati celovit pristop v vseh oddelkih, ker le tako bomo ponujene možnosti tudi uspeli osvojiti.

Poleg tehniških rešitev in izvedb je bilo moje gledanje sejma takšno. S tem ne želim trditi, da je moje gledanje popolnoma pravilno, vendar pa menim, da nisem daleč od resnice, kaj naj bi Domotehnica pomenila tudi za nas.

Prisotnost na takem sejmu zanesljivo da vsakemu tehniku in poslovnemu delavcu in tudi delovni organizaciji trdna tla in osnovo za programiranje dela v bodoče.

Jurij Krajnik, dipl.ing.

O ELEKTROMOTORJU IN SODELAVCIH

Prvo številko našega obnove-nega glasila ELEKTROMOTOR je z uvodnimi besedami "pospremil na pot" tov. direktor v decembru 1979. leta.

Elektromotor naj bi prispeval k boljšemu informiranju delavcev. Da bi to dosegli, bi moralo čimveč delavcev prispevati članke iz svojega področja. Tako bi bila vsebina zanimiva in pestra.

Moram povedati, da smo se za raznolikost objavljenih prispevkov trudili, vendar nam ni vedno uspelo dobiti dovolj načrtovanih zanimivih tem, ki bi dejansko prikazale delo in utrip življenja v tovarni.

Povedati moram, da smo pri zbiranju prispevkov zelo velikokrat naleteli na nerazumevanje pri tistih, ki bi določene informacije morali posredovati. Žal se premnogokrat pojavljajo vedno eni in isti pisci, pa ne zato, ker bi tako strašno radi pisali, ampak ker se zavedajo, da so informacije dolžni posredovati.

Do sedaj so prispevali članke naslednji:

Mici Nastran, Valentina Nast-

ran, Minka Benedičič, Lojze Megušar, Tone Tavčar, Kapelkardoš, Janez Hostnik, Janez Kavčič, Dragca Bačič, Helena Demšar, Vladimir Polajnar, Jana Polajnar, Sašo Starčič, Lojze Tarfila, Mirko Trojer, Jernej Tolar, Darinka Šekli, Bojan Bandelj, Matevž Šmid, Dušan Ivko, Marjan Peternelj, Anton Rakovec, Janko Jelenc, Ivo Ribič, Lojze Čufer, Jana Bertoncelej, Jože Šturm, Rezka Porenta, Ladi Trojar, Marjan Šmid, Marjeta Habjan, Janez Skok, Anton Rovtar, Štefan Nastran, Jurij Krajnik, Mojca Frelj, Miro Guzelj, Boris Okoren, Jože Tolar, Franc Čufer, Miha Gartnar, Mojca Konjar, Ivan Mohorič, Janez Šolar, Katarina Sedej, Milan Lotrič, Brane Bergant, Valerija Rihtaršič, Vlastja Simončič, Igor Dolinar, Alojz Rejec, Marinka Rejc Niko Čenčič, Miriam Možgan, Stane Zgaga, Zdravka Pertovt, Marinka Potočnik, Franc Kavčič, Jože Pegam, Albin Rozman, Ema Jemec, Vinko Nastran, Hubert Vidic, Bogdan Čufer, Niko Žumer, Darijan Trojar, Olga Bandelj, Lojze Koder, Janez Hafner, Mara Šturm, Tone Jelenc, Franc Gaser, Maks Gaser, Nande Šmid, Joži Puhar, Jože Možgan, Francka Nastran, Barbara Gartnar, Matija Jelenc, Andreja Mlakar, Pavle Šuštar, Lado Nastran, Martina Sedej, Marjeta Lotrič, Jože Pintar.

Medtemi so pet krat ali več napisali prispevke naslednji: Vladimir Polajnar, Valentina Nastran, Lojze Megušar, Janez Hostnik, Bojan Bandelj, Matevž Šmid, Marjan Peternelj, Anton Rakovec, Ivo Ribič, Rezka Porenta, Ladi Trojar, Marjan Šmid, Marjeta Habjan, Janez Skok, Anton Rovtar.

Fotografije so prispevali: Pintar Jože, Vladimir Polajnar, Vlastja Simončič, Stane Fleischman, Jože Tolar, Zvone Pajntar, Tone Markelj, Janko Frelj, Ivanka Pintar.

Na j ob koncu ponovno prosim

vse delavce TOZD, da pomagajo sooblikovati naše glasilo in tako prispevati k še boljši pestrosti in zanimivosti "Elektromotorja".

Darinka Šekli

PO PROGRAMSKI KONFERENCI

V začetku marca smo imeli člani Osnovne organizacije ZK programsko konferenco, na kateri smo ocenili, kako smo uresničevali naloge, ki smo si jih zadali v preteklem letu. Najvažnejše, ki pa ostane najpomembnejše še za naprej, je gospodarjenje v smislu stabilizacije. Čeprav smo leto zaključili s pozitivnim poslovnim rezultatom, pa s tem še ne smemo biti zadovoljni, saj prav na področjih, ki največ prispevajo k stabilizaciji, nismo dosegli zastavljenih ciljev. Stroški materiala na enoto proizvoda so se povečali, organizacija proizvodnje se ni bistveno izboljšala, beležimo pa 40 % izpad konvertibilnega izvoza. Seveda pa pri tem ne smemo pozabiti, da je v svetu težka gospodarska kriza, da smo imeli velike težave, ki pa se nadaljujejo s preskrbo osnovnih repromaterialov itd. Prav zato pa se moramo v letošnjem letu vsi, posebno pa poslovodni organi in strokovne službe še bolj angažirati pri doseganju planskih ciljev.

Na področju samoupravne organiziranosti smo na nivoju preteklih let. Formalno smo zadovoljivo organizirani, vendar pa še vedno ugotavljamo neustrezno aktivnost članov samoupravnih organov. Ugotovljeno je, da člani premalo preštudirajo gradivo za seje, premalo pa se žrtvujejo z delavci, ki so jih delegirali v DS. Včasih pa to tu-

di ni mogoče zaradi prepozno prispelega ali prezahtevnega gradiva. Neodgovorjajočo vlogo v procesu samoupravljanja pa odigrajo tudi DPO. Te bi morale igrati idejno vlogo razvijanja samoupravnih odnosov. Seveda pa se v DPO pojavljajo isti problemi, zato večkrat nismo sposobni odigrati vodilne vloge. Poseben poudarek je treba dati na tovrstno usposobljenost članov ZK, ki bi se morali v celotnem procesu odločanja bolj angažirati.

V zvezi s kadrovsko politiko ugotavljamo, da je v okvirih srednjeročnega plana. Večji problem pa je ugotavljanje potreb po kadrih v nekaterih konkretnih primerih. Npr. nenačrtno se pojavljajo potrebe po kadrih v režijskih službah, pa tudi v proizvodnih oddelkih. Probleme nedoseganja plana se skuša reševati z večjim zaposlovanjem, to pa seveda znižuje dohodek na delavca in pada produktivnost. Delitev po delu je v proizvodnji zadovoljivo rešena, čeprav se v praksi pojavljajo anomalije v tem smislu, da so enaka dela različno vrednotena. Konkretni pripombe se odražajo s strani žensk, češ, da so njihova dela slabše vrednotena od moških del. Prav zato smatramo, da je potrebno sprejeti pripravljen predlog o ugotavljanju uspešnosti dela.

Zaključni račun še vedno gledamo kot zbirko števil, ki kažejo dobro ali pa slabo poslovanje. Odločno premalo pa se poglobimo v razlage za takšno situacijo. Zaključni in periodični obračuni bi morali biti osnova za analizo poslovanja in oceno poslovodnih organov. Kot vedno, tudi tokrat ugotavljamo, da delegacije ne delujejo najbolje. Razmeroma dobro deluje delegacija za zbor združenega dela, toda delegacije za SIS še vedno močno zaostajajo. Večkrat smo se že dogovorili o različnih oblikah aktiviranja dela delegacij, vendar še nobene nismo speljali do konca. Kljub te-

mu pa smatramo, da delegacije premalo sodelujejo s samoupravnimi, poslovnimi in strokovnimi organi.

Naj za konec še enkrat poudarim, da so pred nami velike in odgovorne naloge. Te naloge smo si zadali s planom, ki je dokaj smelo postavljen, posebno, če upoštevamo, da smo planirali 20 % povečanje konvertibilnega izvoza v primeri lanskega plana. Ker pa izvoz največ prispeva k stabilizaciji, smatramo, da je potrebno storiti vse, da bo realiziran.

Milan Lotrič, ing.

IZ DELA SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Delavski svet je na svoji 10. redni seji dne 31.3.1983 sprejel sledeče pomembnejše sklepe:

1. Referendum o sprejemu sprememb:
 - Samoupravnega sporazuma o združevanju delavcev v temeljno organizacijo,
 - Samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD v SOZD ISKRA
 - Pravilnika o razvidu del in nalog,
 - Pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD TOZD ISKRA Železniki,
 - Statut TOZD ISKRA Železniki se izvede v 15 - 30 dneh po sprejetju sklepa.

2. Sprejme se samoupravni sporazum o ustanovitvi Občinske ekergetske skupnosti gorenjskih občin.

3. Sprejme se samoupravni sporazum o ustanovitvi Občinske komu-

nalne interesne skupnosti Šk. Loka.

4. Soglasno je bil zavrnjen Samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah Samoupravnega sporazuma o temeljih plana občinske skupnosti za zaposlovanje Šk. Loka za obdobje 1981-1985.

5. Sprejet je bil Samoupravni sporazum o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v občini Škofja Loka za leto 1983.

6. Imenovana je bila komisija v sestavi:

- Dolinar Igor, oec,
- Jelenc Franc, dipl.ing.
- Pogačnik Matevž, oec.
- Nastran Tina, dipl.oec.
- Pfajfar Matija,
- Kavčič Franc,

da pripravi poročilo, oziroma smernice, ki bodo urejale poslovanje v skladišču.

7. Delavski svet je na predlog strokovne službe imenoval tudi komisijo za ugotavljanje z delom pridobljenih delovnih zmognosti za:

- Čerin Mirana,
- Kociper Jožeta,
- Tratnik Franca,
- Trojer Staneta,
- Gaser Toneta,
- Prezelj Jožeta,
- Polajnar Jano
- Lotrič Milana,
- Zgaga Staneta,
- Zgaga Meri,
- Megušar Janeza.

8. Sprejet je bil Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah in obveznostih v osvajanju in proizvodnji skupnega proizvoda in razporejanju skupnega dohodka v projektu KAPELA.

Komisija za delovna razmerja in kadrovske zadeve je imela dne 24.3.1983 svojo 13. redno sejo, na kateri je sprejela naslednje pomembnejše sklepe:

1. Na objavljena prosta dela in naloge snažilke je bila razporejena tov. Gortnar Ana, Log 32.

2. Izvajalec bo na delokrog konstrukter računalniške dokumentacije razporejen takrat, ko bo DS rešil predlog za priznanje z delom pridobljenih delovnih zmognosti za tov. Zgaga Meri.

3. Za ustanovitev delokroga "standardizer-tipizer" naj tov. Jelenc Janko, dipl.ing. ter Šturm Jože, dipl.ing. skupno s službo za organizacijo podasta predlog delavskemu svetu za odprtje tega delokroga.

4. Komisija je sklenila delovno razmerje z naslednjimi delavci:

- Lotrič Kristina - v obdel.
- Valentinčin Francka - v mont.
- Gaser Marjeta - v obdel.
- Žitnik Danica - v mont.

5. Prekinitve delovnega razmerja:

- Šifrer Marija - upokojitev
- Egart Francka - upokojitev
- Šturm Marija - upokojitev
- Kavčič Mici - upokojitev

6. Komisija je sprejela sklep, da se glede na pritožbo tov. Možina Boštjana izenači z livarji pogoje za določitev dopusta sledečim delokrogom:

- elektromehanik I. - za livarno
 - stojni mehanik I. - za livarno
- ter se prizna dodatno 3 dni dopusta.

7. Izda se objava za obisk tečaja za telefonista.

8. Predlog kolegija za razporeditev vseh pripravnikov po opravljenem pripravniškem stažu za 6 mesecev v proizvodnjo ni uresničljiv. Da bi se vsaj delno približali tem zahtevam, komisija predlaga DS, da sprejme sledeče sklepe:

1. Resno naj se pristopi k ažuriranju razvida nalog v tem smislu, da se bo za take kadre (začetnike) imelo na razpolago ustrežnejše vrednotene delokroge.

2. Da ne bodo možne previsoke začetne osnove, naj se ustrezneje definira v odgovarjajočih delokrogih tudi delovne izkušnje.

3. Bodoči programi pripravništva naj predvidevajo 1/2 pripravniške dobe na proizvodnem delu.

Komisija za družbeni standard je na svoji 10. redni seji dne 24.3.1983 obravnavala in potrdila vloge za vključitev v varčevanje, in sicer:

- Gortnar Marija - 2000,- din za 2 leti,
- Bergant Pavle - 8000,- din za 3 leta,
- Stanonik Marija- 4000,- din za 2 leti
- Bernard Metka - 2000,- din za 4 leta
- Benedičič Stane - 5000,- din za 2 leti

Kavčič Filipu je odobrila podaljšanje pogodbe o varčevanju za eno leto.

Krek Marti je odobrila celotno

izplačilo kredita za dobo 2 let. Na prošnjo Zupanc Hermana o dodelitvi stanovanja je ugotovila, da zaenkrat ni prostih stanovanj, ko pa bodo le-ta na razpolago, se bo njegova prošnja upoštevala.

Torkar Zvonetu ni odobrila dodatnega kredita za nakup gradbene parcele v Škofji Loki, ampak v Dašnjici, če je tam zainteresiran za gradnjo.

Komisija za OD je imela 28.3. 1983 svojo 13. redno sejo, na kateri je novosprejetim in prerezporejenim delavcem določila akontacijo osebnega dohodka. Obravnavala je tudi pritožbe na grupe dela, ki so jih vložili vodja SOT-a za transportne delavce, katero je dala v pregled vodji službe za organizacijo in

AOP. Nadalje je obravnavala še vlogo SOT-a za dela in naloge administratorja v prevzemu ter sprejela sklep, da se pritožba zavrne kot neutemeljena, saj se je vzporedno s povečanjem gospodarskega plana vsem povečala količina dela.

Na pritožbe delavk na strožnicah in na stiskalnicah, je komisija sprejela sklep, da se dajo v tehnološki oddelek v ponovno ocenitev.

Ponovno pa naj se pregleda tudi ocenitev del in nalog referenta za mednarodne kooperacije.

Jana Bertoncely

Akti (Foto: Tolar J.)

POHOD NA FOREZEN

Naša tovarna je pred leti dala finančno pomoč Planinskemu društvu Cerčno, da je uredilo spomenik na Foreznu, v spomin na tragične dogodke, v dneh od 24. do 27.3.1945, v zadnji ofenzivi proti enotam 9. korpusa, kjer je padlo 145 bork in borcev. Smo pokrovitelj nad spomenikom: tega pa počastimo z vsakoletnim pohodom in položitvijo venca k spomeniku. Letošnji pohod bo ostal za vedno v spominu, bil je enkrat. Prekrasen spomladanski dan je pričaral pravo planinsko vzdušje, vsem pohodnikom iz Selške, Cerkljanske in Tolminske strani, na zmagoslavni,

Vzpon proti vrhu (Foto: Polajnar V.)

Polaganje venca (Foto: Polajnar V.)

Spomenik padlim (Foto: Polajnar V.)

Častna salva enote milice (Foto: Polajnar V.)

Organizatorji prireditve (Foto: Polajnar V.)

Povratak s Porezna (Foto: Polajnar V.)

a obenem žalostni Porezen, ki se dviga 1632 m visoko.

Na vseh pobočjih Porezna je bilo videti borce, ki so težko uspeli priti še tako visoko, a lep pogled pa je bil na mlade, ki so se v tako velikem številu odzvali pohodu. Človek ima občutek, da mladina ni pozabila na težke dni svojih starih staršev, stricov in znancev, ki so z življenjem prispevali k današnjim boljšim časom.

Ko je predstavnica mladinske organizacije tovarne IBI Kranj v svojem slavnostnem govoru povedala potek borbe, se je marsikateri borec, mladinec, pohodnik zamislil, da so bile to nečloveške žrtve. Človek ne more doumeti, kako je bilo takrat v sami vasi Davča, ko je okupator postrelil toliko vaščanov - očetov, fantov in to tik pred koncem vojne. Zaradi tega je tragedija na Poreznu in v Davči še toliko hujša, nepozabljiva.

Tako kot se je letos mladina množično odzvala, je samo želeli, da se bo tudi v prihodnje in bo to najlepše priznanje padlim borcem za svobodo!

Rezka Porenta

ZIMSKE ŠPORTNE IGRE SOZD, DO TOZD

Ker je letošnja smučarska sezona v glavnem zaključena in ker gotovo koga zanima, kakšne rezultate dosegajo člani našega TOZD-a na sindikalnih smučarskih tekmovanjih in koliko članov se jih udeležuje, bom navedel nekaj podatkov.

Kot vsako leto so bile prve na vrsti zimske športne igre DO Široka potrošnja. Organizirane so bile 12. februarja v Poljanah v Poljanski dolini. Veleslaloma se je udeležilo 32 tekmovalcev in tekmovalk naše tovarne. Ekipno smo zasedli prvo mesto s prednostjo 35 točk pred Montažo Idrija in prednostjo 84 točk pred tretje plasirano TGA Reteče.

Najboljši posamezniki z vsakega razreda naše TOZD:

Ženske:

- A: 1. mesto-Eržen Ivanka
- B: 1. mesto-Mohorič Minka

Moški:

- A: 1. mesto-Čenčič Brane
- B: 2. mesto-Logar Vito
- C: 2. mesto-Jelenc Franc
- D: 1. mesto-Mohorič Ivan
- E: 1. mesto-Gartner Tone
- F: 2. mesto-Gartner Polde

Glede na dosežene rezultate posameznikov je bila izbrana reprezentanca, katera je zastopala našo branžo na 21. zimskih športnih igrah SOZD-a v Kranjski gori.

Za zimskimi športnimi igrami DO so sledile 21. zimske športne igre SOZD-a, v Kranjski gori. V reprezentanci naše DO Široka potrošnja je v veleslalomu nastopilo 22 tekmovalcev in tekmovalk našega TOZD-a, v tekih po 8 tekmovalcev in tekmovalk. Po doseženih rezultatih in številčnem zastopstvu lahko rečemo, da so tekmovalci naše tovarne odločilno pripomogli k ekipni osvojitvi drugega mesta.

Občinsko sindikalno prvenstvo v tekih in veleslalomu.

Sindikalno prvenstvo v tekih je bilo 4. marca na Bukovici. Letos nam je v naši tovarni prvič uspelo sestaviti popolno ekipo v tekih. Z osvojitvijo tretjega mesta med 15. sodelujočimi ekipami, lahko rečemo, da smo dosegli presenetljivo dober rezultat.

Najbolje plasirani posamezniki po razredih:

Ženske:

- A: 5. mesto-Eržen Ivanka
- B: 11. mesto-Mohorič Minka

Moški:

- A: 1. mesto-Jelenc Miha
- B: 7. mesto-Lotrič Tone

Sindikalno prvenstvo v veleslalomu je bilo 12. marca na Soriški planini. Na njem nam ni uspelo uhraniti ekipno prvo mesto iz lanskega leta. Manjkalo nam je dobrih uvrstitev v ženskem in moškem A razredu.

Najbolje plasirani posamezniki:

Ženske:

- A: 12. mesto-Benedičič Emilija
- B: 7. mesto-Eržen Ivanka
- C: 1. mesto-Mohorič Minka

Moški:

- A: 9. mesto-Pokorn Boris
- B: 7. mesto-Kejžar Marjan
- C: 1. mesto-Mohorič Ivan
- D: 4. mesto-Gartner Polde

Občinskega veleslaloma se je udeležilo 31 tekmovalcev in tekmovalk iz naše tovarne. Občinskega prvenstva v tekih pa 10 tekmovalcev in tekmovalk.

Sindikalno prvenstvo naše tovarne v veleslalomu in tekih je bilo 20. marca na Soriški planini.

Kljub pomanjkanju snega, nam je uspelo proge dobro pripraviti,

tako da smo imeli vsi tekmovalci, ne glede na štartne številke, enake tekmovalne pogoje. Samo tekmovanje je potekalo brez večjih zastojev in napak. Vsak tekmovalec je po prihodu na cilj prejel reklamni "iskrški" svinčnik in po želji šilec žganja.

Za veleslalom je bilo prijavljenih 83 tekmovalcev in tekmovalk. Štartalo jih je 67, od teh so trije odstopili.

Za teke je bilo prijavljenih 22 tekmovalcev in tekmovalk, startalo jih je 18, nihče ni odstopil.

Miha Gartner

REZULTATI SINDIKALNEGA PRVENSTVA V VELESLALOMU IN TEKIH NAŠE OOS SINDIKATA

Veleslalom

Ženske -

razred A:

- 1. Rihtaršič Valerija -0,27 00
- 2. Benedičič Emilija -0,27 64
- 3. Kejžar Zdenka -0,28 29
- 4. Leben Mira -0,29 63
- 5. Benedičič Dragica -0,30 89
- 6. Egart Mira -0,34 19

razred B:

- 1. Eržen Ivanka -0,27 52
- 2. Tarfila Marica -0,29 32
- 3. Vodenik Tilka -0,29 47
- 4. Šolar Cveta -0,29 87
- 5. Vidic Francka -0,37 01

razred C:

- 1. Mohorič Minka -0,28 28
- 2. Gartner Krista -0,34 76
- 3. Prezelj Marinka -0,41 92

Moški -

razred A:

- 1. Jensterle Boris -0,22 48
- 2. Frelih Janez -0,22 57
- 3. Pintar Miro -0,22 58
- 4. Čenčič Brane -0,23 16
- 5. Mohorič Lojze -0,23 50

6. Gartner Iztok	-0,23 58
7. Pokorn Boris	-0,24 15
8. Grohar Franc	-0,25 08
9. Megušar Roman	-0,26 61
10. Bertoncelej Srečo	-0,27 11
11. Mohorič Iztok	-0,36 80

razred B:

1. Logar Vito	-0,22 50
2. Gaser Mirko	-0,22 95
3. Kejžar Marjan	-0,23 53
4. Jelenc Franc	-0,23 76
5. Mohorič Franc	-0,24 73
6. Čufer Tone	-0,24 79
7. Trojer Mirko	-0,24 91
8. Pfajfar Tine	-0,24 98
9. Jelenc Miha	-0,25 66
10. Šmid Nande	-0,26 00
11. Vodenik Franc	-0,26 42
12. Kavčič Janez	-0,27 21
13. Trojer Stane	-0,27 79
14. Čufer Andrej	-0,28 35
15. Bertoncelej Bojan	-0,29 67
16. Koblar Janez	-0,33 20

razred C:

1. Mohorič Ivan	-0,22 29
2. Gartner Tone	-0,23 96
3. Kemperle Ivan	-0,24 23
4. Tolar Marjan	-0,24 40
5. Lotrič Tone	-0,24 70
6. Šmid Franc	-0,25 01
7. Gartner Miha	-0,25 04
8. Mauser Maks	-0,27 15
9. Benedičič Štefan	-0,27 26
10. Nastran Štefan	-0,27 62
11. Debeljak Viko	-0,29 07
12. Frelih Tone	-0,30 13
13. Dolinar Igor	-0,30 19
14. Rihtaršič Jože	-0,31 16
15. Prezelj Tone	-0,31 80
16. Pokorn Stane	-0,32 35

razred D:

1. Gartner Polde	-0,25 85
2. Polajnar Vladimir	-0,31 17
3. Šmid Janko	-0,35 58

razred štipendistov:

1. Šmid Matjaž	-0,23 67
2. Kankelj Emiljan	-0,24 62
3. Leben Bojan	-0,24 91

Teki

ženske -

1. Eržen Ivanka	9.54.54
2. Benedičič Dragica	12.23.42

3. Mohorič Minka	13.25 69
------------------	----------

moški:-

razred A:

1. Jelenc Miha	6.42.33
2. Čenčič Brane	7.16.28
3. Zupanc Filip	7.36.36
4. Šturm Brane	8.06.91
5. Mohorič Ivan	8.21.68
6. Pfajfar Tine	9.40.32
7. Trojar Miro	10.06.69
8. Kavčič Janez	10.38.66

razred B:

1. Lotrič Tone	7.11.51
2. Gartner Tone	7.13.87
3. Tolar Marjan	9.13.50
4. Gartner Polde	9.33.10
5. Leben Janez	10.42.06
6. Nastran Vinko	10.55.56
7. Kemperle Ivan	11.14.93

Miha Gartner

kaj je sploh MDA in prijavnice dobite pri predsedniku OO ZSMS v vaši DO ali KS in pa tudi na Občinski konferenci ZSMS, Kidričeva 1, Škofja Loka.

PRESEDENIK
centra za MDA
Franc KNAPIČ

KAKO BI SVOJ KRAJ PREDSTAVILA SVETU ? Razmišljanje

Moj domači kraj je Martinj vrh. To je majhna vas, ki se razprostira pod Koprivnikom, Mladim vrhom in Vancovcem. Vas šteje skupaj petinštirideset hiš. Nekatero propadajo, druge pa obnavljamo in gradimo nove.

Martinj vrh je tudi med vojno igral pomembno vlogo. Bil je varno zatočišče partizanov. Žene, ki so ostale doma, so jim nudile hrano in zatočišče. Možje in fantje pa so odšli v borbo za lepšo prihodnost. Tudi iz naše vasi je padlo veliko žrtev. Življenje je žrtvovalo triindvajset ljudi. To pa je za našo malo vas zelo veliko. Vendar žene, otroci in možje, ki so še ostali, niso klonili. Gradili so nove hiše in gospodarska poslopja, ki jih je sovražnik med vojno uničil. Čez nekaj let pa so se odločili za gradnjo ceste. Večino so jo zgradili s svojim delom. Najprej tri kilometre, čez nekaj let pa še naprej.

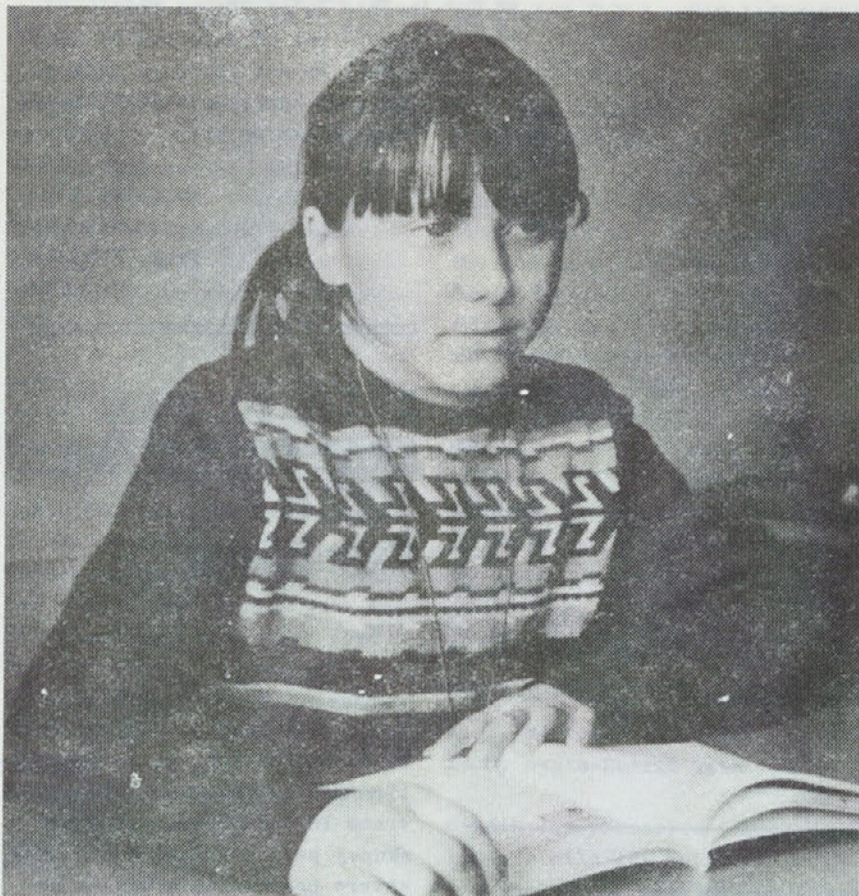
V vasi imamo tudi šolo. Še pred 2. svetovno vojno so jo zgradili vaščani (1936. leta) s svojimi žultji. Vanjo so zahajali naši starši, tete in strici. Ko pa je prišla na vrsto naše generacija, da bi se naučila znanja,

MLADINSKE DELOVNE AKCIJE V LETU 1983

Center za mladinske delovne akcije pri OK ZSMS Škofja Loka obvešča vse mladinke in mladince, da se odpira postopek evidentiranja za udeležbo na mladinskih delovnih akcijah v letu 83.

V tem letu bo škofjeloško občino zastopala mladinska delovna brigada "Jože Gregorčič", ki bo od 7. do 28. avgusta (III. izmena) delala na deloviščih na MDA "Goričko 83". Za to brigado potrebujemo 45 brigadirjev. Deset brigadirjev - pionirjev pa bo iz naše občine sodelovalo v gorenjski brigadi prav tako na MDA "Goričko 83", in sicer v drugi izmeni.

Vse informacije - kako je z odsotnostjo od dela (pouka), kako bodo potekale priprave pred odhodom na MDA, kaj vzeti s seboj,

Drugo mesto na razpisu ob krajevnem prazniku je dobila Cilka Derlink (Foto: Pintar J.)

so šolo zaprli. Ni bilo več tovariša, ki bi nas učil, in morali smo začeti hoditi v šolo v Železnike, kjer pridobivamo znanje že osmo leto. Sedaj naša šola služi za predavanja, sestanke, igre, veselice. Postala je naš kulturni dom.

Pred nekaj leti pa smo se odločili za samoprispevek, s katerim smo delno asfaltirali cesto. V naši vasi se shajamo tudi mladinci, ki prirejamo zabavne programe, plese, včasih pa se ojuvažimo tudi za kakšno igrico, s katero navdušimo vaščane.

V spomin padlim borcem smo postavili že precej spominskih plošč, ki dokazujejo našo ljubezen donjih. Na dan mrtvih pa se otroci spomnimo razstresenih grobov po gozdovih s svečkami in šopki rož.

Moj domači kraj je zelo lep. V njem se najbolje počutim. Vsi ljudje so prijazni in ljubeznivi. Med seboj se dobro razumemo in drug drugemu radi pomagamo. Zato svojega kraja ne bom nikoli zapustila, saj si ne morem predstavljati, kako bi mogla živeti brez njega.

Cilka Derlink,
8. a
OŠ Prešernove
brigade Železniki

VERJETI, LJUBITI, ŽIVETI

Verjeti v dobre ljudi,
jih je še kje kaj?

Ljubiti zveste ljudi,
mar živijo kje in še kdaj?

Živeti - živeti ob dobrih
in zvestih ljudeh,

VERJETI, LJUBITI, ŽIVETI
ob njihovem smehu, ob njihovi
želji, da svet bi obstojal iz
samih ljubečih ljudi,
mar res jih več ni?

T.L.

Že dalj časa smo vas nameravali seznaniti s stanjem in problemi domačih kooperacij. Kljub številnim prošnjam pri vodji domačih kooperacij in vodji gospodarskega sektorja, tega prispevka nismo uspeli dobiti. Upamo, da ga bomo lahko objavili že v naslednji številki!

Uredniški odbor

PODELITEV NAGRAD OB DELOVNIH JUBILEJIH

31. aprila 1983 smo v tovarni podelili dolgo in težko pričakovane nagrade za 10, 20 in 30 letni delovni jubilej.

Po pozdravnem nagovoru predsednika OO Sindikata in direktorja, ki sta jubilarantom čestitala za delovni jubilej in za dolgolet-

1

2

1. Dobitniki nagrad za 30 letni delovni jubilej (Foto: Pajntar Z.)

2. Nastop folklorne skupine iz OŠ Peter Kavčič Škofja Loka (Foto: Pajntar Z.)

3. V sproščeni pogovoru (Foto: Pajntar Z.)

no prizadevno delo, je folklorna skupina iz OŠ "Petra Kavčiča" iz Škofje Loke, pod vodstvom tov. Krekove, izvedla krajši, a lep kulturni program.

Ob skromni zakuski se je med jubilaranti razvil živahni razgovor. "Piko na i" pa je dodal še domači harmonikaš, ki je pogljal številne "mlade" in "stare" jubilarante v živahen ples in prešerno razpoloženje.

Uredniški odbor

3

ŽELIMO VAM VSE NAJBOLJŠE

Odhod v pokoj je za vsakega pomembno prelomno obdobje, ko zapušča delovno okolje, sodelavce, prijatelje, s katerimi je dolga leta soustvarjal življenjske dobrine in ob tem doživljal vsele, a žal tudi premnogokrat težke trenutke.

1. aprila 1983 l. smo se ob skromni slovesnosti ob odhodu v pokoj poslovili od: Šubic Marije, Frelj Pavle, Tolar Francke, Šifer Marije in Megušar Gabrijele.

Vsemiskreno želimo, da bi bili predvsem trdnega zdravja, da bi bili čimbolj srečni v krogu domačih in da bi še dolgo ohranjali stike s tovarno, ki je bila dolgo časa vaš drugi dom.

Hvala za vaš delovni prispevek in žrtve, saj ste s tem soustvarjali lepšo sedanost in tudi bodočnost.

Sodelavci, DPO, samoupravni in poslovodni organi.

Želimo, da bi se z njimi še srečevali (Foto: Pajntar Z.)

KOLESARSKA DIRKA „PO ULICAH MESTA ŠK. LOKE“

2. maja letos bo ZTKO Škofja Loka organizirala krožno kolesarsko dirko po ulicah mesta Škofje Loke za vse starostne kategorije. Dirka bo tudi mednarodna, saj bodo nastopili tekmovalci iz Sovjetske zveze - Gruzije in ekipa iz Avstrije. Dirka pa je hkrati posvečena dolgoletnemu državnemu reprezentantu domačinu Dragu Frelihu, ki se bo na tej dirki poslovil od aktivnega tekmovanja. Na dirki bodo sodelovali tudi vsi državni reprezentantje. Start in cilj bosta na Mestnem trgu. Proga bo potekala takole: od starta po Blaževi ulici, čez Kapucinski most mimo avtobusne postaje, do bencinske črpalke Petrol, nato po Lahovem klanecu čez Spodnji trg, po Grabnu do občine do cilja. Pionirji bodo vozili tri kroge ali 5.400 m, veterani, rekreativci in mladinci bodo vozili 10 krogov ali 18.000 m, člani pa 25 krogov ali 45.000 m. Start bo ob 15 uri. Pravico nastopa v kategorijah rekreativcev, veteranov in pionirjev imajo vsi tekmovalci z veljavnim zdravniškim potrdilom, v ostalih kategorijah pa tekmovalci, ki so registrirani za leto 1983. Prijave in startne številke bodo sprejemali in delili na startu na Mestnem trgu na dan tekmovanja med 14 in 15 uro.

Vse ljubitelje kolesarskega športa vabimo, da si to zanimivo prvo krožno kolesarsko dirko po ulicah mesta Škofje Loke ogledajo. Torej 2. maja nasvidenje v Škofji Loki.

Organizacijski komite

Hura! Imam idejo! Odpravimo vse stare napake in jih nadomestimo s popolnoma novimi!

Celo cene polžev hitro napredujejo.

»Petrovo načelo« se glasi: VSAK NAPREDUJE DO SVOJE STOPNJE NESPOSOBNOSTI.

Dvomim v to! Nekateri so nesposobni na vseh stopnjah napredovanja.

Še dobro, da zamenjujemo napredek z napredovanjem, sicer bi si lahko še kdo mislil, da napredka ni.

Če imaš zadek zadaj, še ne pomeni, da boš šel naprej.

— Napredujemo hitreje od drugih, je izjavil državnik Ubogi narod!

Sandy naj bi imel govor na pomembnem vaškem srečanju, a gleda zlomka, pet minut pred začetkom, se mu je zlomila proteza. Prijatelj ga je tolažil: »Nič hudega, imam prijatelja, ki bo v petih minutah uredil zadevo.« In res se je čez pet minut vrnil s celo zbirko protez. Sandy je izbral najprimernejšo in imel govor. Po končanem govoru se je zahvaljeval prijatelju: »Tale tvoj prijatelj mora biti pa res odlične zobozdravnik, da mi je tako hitro pomagal.«

»Jaj ni zobozdravnik,« odgovori prijatelj, »pogrebnik je.«

Deček prihiti v trgovino: »Rad bi ovratnik za očka.«

Prodajalec: »Katero številko pa?«

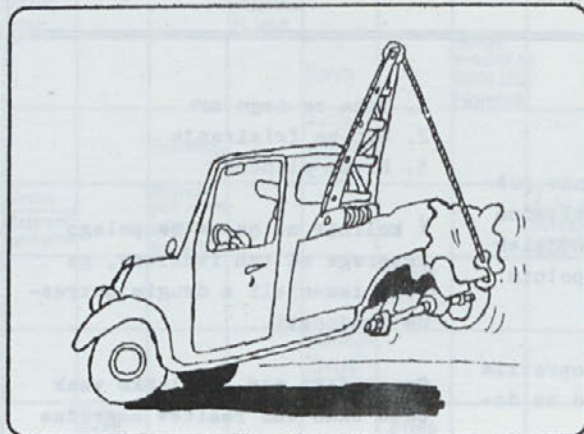
Deček: »Joj, tega pa ne vem.«
»Morda nekaj takega kot jaz?« mu skuša pomagati prodajalec.
»Ne, ne, očka hoče čistega.«

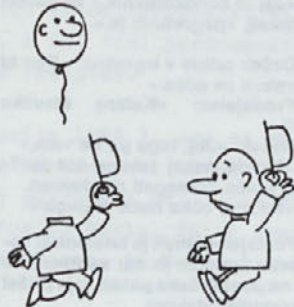
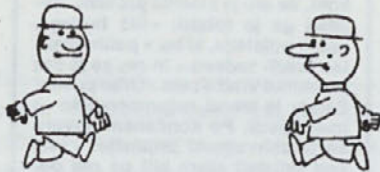
Postajenačelnik je telefoniral vaškemu župniku in mu sporočil, da ga na postaji čaka paket, ki je prišel z jutranjim vlakom.

»Oh, saj so le knjige, ki sem jih naročil iz Edinburgha,« pravi župnik.

»Že, že, toda hitro pridite, ker že puščajo,« odvrne postajenačelnik.

»doči ženin je bil sprejet v družino in tist mu je čestital: «Upam, da bosta z našo hčerko tako srečna, kot so naši sorodniki in prijatelji upali, da bova midva z njeno materjo.»

Barták

ELEKTROMOTOR

Glasilo izdaja "ISKRA" široka potrošnja TOZD Tovarna elektromotorjev in gospodinjstskih aparatov Železniki.

Ureja:

- uredniški odbor: odgovorni urednik - Polajnar Vladimir, tehnični urednik - Tarfila Lojze, fotodokumentacija - Pintar Jože, član - Megušar Lojze, Pertovt Zdravka, Pernelj Marjan in Zgaga Stane,
- referent za izobraževanje in informiranje - Šekli Darinka

Lektor: Trojar Ladi

Naklada: 1100 izvodov

Po mnenju sekretariata za informacije SRB šteje "ELEKTROMOTOR" med proizvode, za katere se ne plačuje prometni davek.

Tiska tiskarna: DU Tomo Brejč Kranj

NAGRADNA KRIŽANKA

Rešitve nagradne križanke pošljite ali oddajte do vključno 14.5.1983 v kadrovski oddelek v zaprtih ovojnica s polnim naslovom.

Žrebanje bo 20.5.1983 opravila posebna komisija, ki jo bo dooločil uredniški odbor.

Nagrade so naslednje:

1. Prha za nego zob
2. Set za friziranje
3. Kavni mlinček

V kolikor ne bo na razpolago katerega od teh izdelkov, ga bomo zamenjali z drugim ustrezne vrednosti.

Opozarjamo vas, da lahko vsak odda samo eno rešitev nagradne križanke.

Uredniški odbor

FOTO: ANDREJ ČUPER - KOŠENINA

